

10. Barzylovykh, A.D. (2020). «Reforming the health care system in Ukraine: strategic aspects». *Investytsii: praktyka ta dosvid*. № 2. pp. 134-140. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2020/23.pdf.

Abstract.

Kalinichenko S., Avriata A., Kharchevnikova L., Oliinyk I. Methodological foundations of state management of health care.

State policy is a purposeful activity of institutional structures led by the state and its institutions, which is primarily related to the organization and management of the entire life of society in the country, solving social problems, ensuring development, stability, and readiness to overcome challenges and threats with the help of - determining the goals and tasks, the course and directions of development, as well as the means used in this, their implementation. State policy includes political and managerial components, political analysis of development and adoption of government decisions, assessment of their results, and management. The strategy of state policy as a whole and for a single sector, for example, health care, is formed based on national socio-economic sustainable development priorities, considering the developed traditional political practices and the possible application of effective, innovative, promising directions. The main goal of the healthcare system is to preserve and restore human health. It is implemented by means aimed at reducing morbidity, mortality, and disability, which should, in turn, increase the growth of the state's national income and the welfare of the country's citizens. The quality of health depends on the social and economic processes taking place in the country. Only the state, through administrative, legal, and economic mechanisms, can influence the current situation, which is why the state's role is the main one for managing the health care system. Crisis phenomena in the economy had a significant impact on the functioning of the healthcare sector. The specificity of the current stage of the development of the domestic sphere of health care is that, with the observance of a single strategy for achieving the planned indicators of the development of the industry, as before, the problems of staffing and the quality of medical services remain unresolved, which in the absence of state funding renders programs and projects implemented at the state level ineffective. The global scale of changes in the country requires consideration of health care as a service sector with the proposal of generalizing methods of its management, considering market transformations.

Keywords: state policy, management, health care, medical services, development, directions of reform.

Стаття надійшла до редакції 25.12.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Калініченко С.М., Авріата А.В., Харчевнікова Л.С., Олійник І.А. Методологічні основи державного управління охороною здоров'я. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 1. С. 6-10.

Kalinichenko S., Avriata A., Kharchevnikova L., Oliinyk I. Methodological foundations of state management of health care. *Actual problems of innovative economy and law*. 2024. No. 1, pp. 6-10.

УДК: 364:352.07; JEL classification: L31

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-1-2>

ТАРАСЕНКО Тетяна Миколаївна¹, доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування, <https://orcid.org/0000-0002-2713-6990>

ПЕРСПЕКТИВИ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Тарасенко Т.М. Перспективи активізації розвитку соціального підприємництва в Україні.

У статті визначено перспективи активізації розвитку соціального підприємництва в Україні в сучасних умовах. На основі систематизації попередніх досліджень підтверджено значущість розвитку соціального підприємництва для економіки України. Узагальнено основні внутрішні та зовнішні причини активізації розвитку соціального підприємництва, що дозволило уточнити найбільш чутливі об'єкти управлінського впливу та конкретизувати механізми публічного управління, які орієнтовані на створення сприятливого середовища для цього виду підприємницької діяльності. До основних засобів такої підтримки віднесено вдосконалення правового регулювання та адміністративних відносин у цій сфері, фінансову підтримку, урізноманітнення форм співробітництва, прямі замовлення спільних проєктів та надання грантів, цільові програми розвитку соціального підприємництва. Розглянуті типи інновацій, які доступні соціальному підприємству в сучасних умовах. Підтверджено перспективність розгляду соціального підприємництва у контексті розвитку громад як стійких та інклюзивних спільнот на основі впровадження інноваційних підходів до вирішення соціальних, екологічних проблем, залучення місцевого населення до участі в процесах створення стійкого соціально-економічного середовища.

Ключові слова: соціальне підприємництво, механізми публічного управління, громада, розвиток, активізація, соціальні та екологічні проблеми, інновації.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У складних соціально-економічних умовах виникає щораз більша потреба у мобілізації всіх наявних ресурсів, а підприємництво стає одним із важливих джерел соціально-економічної стабільності. На державному рівні визнано необхідність розвитку соціального підприємництва як середника у розв'язанні суспільних проблем, зокрема тих, що стосуються виробництва соціально значущих товарів і послуг, працевлаштування соціально вразливих категорій громадян.

У нашій країні немає чіткого розуміння найбільш перспективних напрямів розвитку соціального підприємництва та механізмів його

підтримки. Поняття «соціальне підприємництво» широко вживається у наукових дослідженнях різних галузей знань та на рівні практики публічного управління. Водночас досі відсутнє єдине визначення цього поняття, ведеться дискусія щодо різних підходів як до його тлумачення, так і вивчення. На сьогодні соціальне підприємництво пропонує значну кількість організаційно-правових форм, які охоплюють некомерційні та комерційні структури, що вирішують соціальні завдання. Зважаючи на значні можливості, які пропонує соціальне підприємництво, його актуальність для подальшого розвитку держави та суспільства визнана у сучасному світі.

¹Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретико-методологічні та практичні аспекти публічного управління та організації діяльності соціальних підприємств знайшли своє відображення у наукових розробках багатьох вітчизняних і закордонних вчених. У своїх працях цю проблематику досліджували Т. Власенко, Є. Гринь, В. Кокоть, В. Компанієць, О. Красноручський, І. Новик, О. Свирида, К. Смаглій, В. Смаль, О. Юрченко та інші.

За результатами узагальнення результатів досліджень зарубіжних та українських вчених можна зробити висновок, що успіх впроваджуваних механізмів публічного управління залежить від чіткого обґрунтування доцільності заходів на основі виокремлення ключових проблем у цій сфері, спираючись на специфіку ведення господарської діяльності соціальних підприємств в умовах воєнного стану. Відповідно необхідним є критична оцінка стану справ та обґрунтування завдань щодо формування і реалізації політики сприяння соціальному підприємництву з урахуванням зростаючого значення тренду цифровізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення перспектив активізації розвитку соціального підприємництва в Україні в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні наразі існує чимало проблем, які можуть стати основою для вибору виду діяльності соціальних підприємств. Доцільність розвитку соціального підприємництва пов'язана з розкриттям їх ролі в економіці країни, на які найчастіше вказують у своїх дослідженнях науковці [1, 3, 5, 6, 7]:

- здатність ефективно впроваджувати інноваційні підходи до розв'язання соціальних проблем (бідність, безробіття, соціальне виключення тощо);

- сприяння створенню стабільної і сталої споживчої бази, оскільки діяльність спрямована на задоволення соціальних потреб;

- здатність до інновацій та впровадження новаторських підходів у розв'язанні соціальних проблем, що дозволяє забезпечити більш ефективно використання ресурсів та здійснення позитивного впливу на суспільство;

- створення нових робочих місць, підвищення рівня зайнятості та збільшення валового внутрішнього продукту через створення нових ринків та інвестицій;

- спроможність впливати на соціальні, економічні та екологічні аспекти розвитку суспільства, що сприяє досягненню цілей сталого розвитку;
- потенціалом забезпечувати стійкі та тривалі рішення гострих проблем, не тільки надаючи допомогу, але й виробляючи ефективні механізми попередження їх виникнення.

Для визначення способів активізації розвитку соціального підприємництва в Україні важливо уточнити причини виникнення, зростання та поширення практики цього виду підприємницької діяльності. Це дозволить зрозуміти найбільш чутливі об'єкти управлінського впливу та більш відповідні механізми публічного управління щодо його підтримки.

Аналіз таких аспектів доцільно проводити чітко виокремлюючи внутрішні та зовнішні причини (табл. 1).

Таблиця 1

Внутрішні та зовнішні причини активізації розвитку соціального підприємництва

Проблемна область дослідження	Внутрішні причини активізації	Зовнішні причини активізації
Виникнення та/або тривале незадоволення суспільних проблем	реакція на суспільні проблеми, що виникають; економічна вигода; виявлення нової ринкової ніші;	соціально-економічне становище країни (безробіття, бідність, екологічні проблеми, війни, захворюваність, слабкий соціальний захист); глобалізація; еволюційні зміни; молодіжний рух;
Розвиток інновацій	спроможність створення інноваційних моделей бізнесу, які можуть вирішувати соціальні проблеми більш ефективно;	розвиток НТП як джерело змін та потреб в суспільстві й рушійна сила інноваційного розвитку (нові технології, ресурси, навички);
Підтримка з боку органів публічної влади	розгляд механізмів підтримки як конкурентної переваги (фінансової), готовність до різних варіантів публічно-приватного партнерства;	посилення організаційно-економічного забезпечення публічно-приватного партнерства; повноцінна легалізація соціально спрямованого бізнесу;
Збільшення інтересу споживачів до необхідності вирішення соціальних питань.	соціальна місія підприємства; потреба в інклюзивності; мотивація до розвитку соціального підприємства через високу оцінку ринку та суспільства;	популяризація певних цінностей в країні (чи всьому світі), формування стійкого інтересу споживачів до соціального розвитку;
Зростання попиту на корпоративну соціальну відповідальність	формування організаційної культури підприємства на принципах соціальної відповідальності.	формування та прояв культури підприємництва та громадянських якостей; відповідні тенденції у глобальному просторі; посилення запиту соціального характеру від держави до бізнесу.

Відповідно до отриманих результатів можна виділити узагальнюючі положення щодо основних причин розвитку і масштабування соціального підприємництва, а також зосередити увагу на актуальних для українських реалій питаннях:

1. Соціальна місія – перший критерій віднесення підприємства до потенційно активних соціальних підприємств. Багато людей, які займаються підприємництвом, хочуть більш активно впливати на вирішення соціальних проблем і

покращення якості життя у своїй громаді чи суспільстві загалом. Соціальне підприємництво дозволяє їм поєднувати бізнес та соціальні цілі.

2. Реакція на суспільні проблеми в умовах динамічних змін соціальної реальності. Водночас зростаюча свідомість щодо спільної відповідальності за різноманітні соціальні проблеми (безробіття, бідність, екологічні проблеми) стимулює підприємців шукати інноваційні рішення, які здатні покращити ситуацію.

3. Розвиток інновацій як багатофакторний та двобічний тригер. Соціальне підприємництво сприяє створенню інноваційних моделей бізнесу, що можуть вирішувати соціальні проблеми ефективніше за традиційні методи. З іншого боку, сам поступальний рух науки та техніки часто виступає в якості джерела змін потреб в суспільстві та стає рушійною силою змін.

4. Підтримка з боку органів публічної влади, які можуть надавати фінансову та інституційну підтримку соціальним підприємствам, що стимулює їхній розвиток і поширення.

5. Збільшення інтересу споживачів може проявлятися як первинно (за необхідності вирішення соціальних питань на певній території), так і опосередковано (через цікавість самим суб'єктом господарювання, що займається соціальним підприємництвом). Споживачі стають все більш свідомими та здатними робити усвідомлений вибір під час покупок, віддаючи перевагу товаром і послугам, які мають позитивний соціальний вплив.

6. Зростання попиту на корпоративну соціальну відповідальність виникає через те, що соціально відповідальна поведінка є в сучасному світі і трендом, і необхідністю. Відповідно компанії все частіше усвідомлюють важливість не лише прибутковості, але й відповідальності перед соціумом. Вони шукають способи впливу на соціальні проблеми через власні бізнес-практики, включаючи соціальне підприємництво.

7. Молодіжний рух як зовнішній чинник. Соціальне підприємництво привертає увагу сучасної молоді, адже багато молодих людей хочуть не лише матеріального успіху, а й відчувати, що їхні дії мають позитивний вплив на світ. У сучасних умовах соціальної інтеграції молоді соціальне підприємництво набуває особливого значення як сфера впливу молодіжної політики. Молоді люди мають потужний потенціал у генеруванні нових ідей, їх особливості як соціально-демографічної групи, зумовлюють орієнтування молоді на навчання та розвиток, набуття необхідних компетентностей (комунікативна, підприємницька, цифрова).

8. Економічна вигода: соціальне підприємництво може бути вигідним не лише з соціальної точки зору, а й з економічної. Багато соціальних підприємств здатні генерувати прибуток, привертаючи інвестиції та клієнтів, які підтримують їхню місію.

9. Глобалізація та виклики, зумовлені процесами її розгортання, доводять, що завдяки посиленню зв'язків та залежності між країнами, соціальні підприємства можуть легше здійснювати свою діяльність на міжнародному рівні, розв'язуючи проблеми на глобальному рівні.

10. Потреба в інклюзивності для бізнесу стає важливою і одночасно вирішальною. Так, соціальне підприємництво часто спрямовується на підтримку та інтеграцію людей з інвалідністю, мігрантів, жертв насильства, що задовольняє потреби різноманітних груп населення та підвищує рівень соціальної інклюзії.

Отже, соціальне підприємництво може стати потужним інструментом боротьби зі складними соціальними проблемами, які відчутні

сьогодні в Україні (безробіття, бідність, неналежний доступ до різних послуг та ресурсів). Поширення практики соціального підприємництва сприятиме підвищенню рівня соціальної включеності, життєстійкості різних категорій населення, зокрема людей з інвалідністю, ветеранів, молоді, жінок, сільського населення. До очікуваних результатів розвитку соціального підприємництва можна віднести зміцнення спроможності, сталості територіальних громад на основі взаємодії та партнерства влади, бізнесу, громадянського суспільства в розв'язанні соціальних проблем на локальному рівні. Цей вид підприємницької діяльності сприяє створенню нових робочих місць та підвищенню рівня зайнятості, що має важливе значення для покращення економічного стану повоєнної країни, що прагне відновлення, стрімкого розвитку та європейської інтеграції.

Світова практика доводить, що поширеність соціального підприємництва активізує інноваційну діяльність та підвищує конкурентоспроможність економіки через впровадження нових ідей та підходів у сфері розв'язання соціальних, екологічних проблем. Така форма бізнесу стає важливим інструментом вирішення нагальних проблем сучасного суспільства завдяки здатності бачити «провали» ринку, знаходити можливості, акумулювати ресурси, розробляти нові рішення.

Ця сфера діяльності здатна залучати інвестиції в сектори, які зазвичай мають труднощі із належним фінансуванням (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист). У довготривалій перспективі зміцнення соціального підприємництва може стати значним поштовхом до якісних соціальних трансформацій, підсилюючи соціальну відповідальність та забезпечуючи відновлення бізнесу в Україні.

Згідно з типологією інновацій, запропонованих в науковій літературі [2, с. 18; 5, с. 43; 6, с. 31; 8, с. 750], в своїй діяльності соціальні підприємства в Україні можуть використовувати:

- створення нових продуктів (послуг);
- виведення на ринок уже відомих продуктів (послуг) за нижчими (соціальними) цінами;
- залучення на підприємство в якості персоналу представників вразливих груп населення для виготовлення вже відомого або нового продукту (послуги);
- забезпечення реінвестування доходів у соціальні напрями;
- впровадження нових бізнес-моделей, спрямованих на реалізацію соціальних проєктів та програм на постійній основі.

Ключовим аспектом характеристики соціального підприємництва є соціальна інновація, що з'являється та може бути оцінена за ефектом впливу на якісні зміни соціального простору. Відомо, що інновація в певній сфері життєдіяльності приводить до змін і в інших сферах життєдіяльності, створюючи так званий «ефект хвилі». Погоджуємось з думкою І. Крюкової [2, с. 19], що основним напрямом розробки та реалізації інновацій в сучасній Україні має стати саме людський капітал.

Як показують позиції України в рейтингу за Глобальним інноваційним індексом (ГИИ), наша

країна має доволі непогані результати: 45 позицію у 2020 р., потім відбулося зниження у 2022 р (57 позиція), але, попри війну, за результатами 2023 р. Україна піднялася в ГІІ на дві сходинки і посіла 55-те місце [9]. Перспективи активізації розвитку соціального підприємництва опосередковано підтверджує оцінка результатів Індексу людського капіталу для відновлення. Так, його величина за 2023 р. становила 6,4 з 10 балів [4], тобто дійсно є простір для поліпшення. Аналіз складників цього індексу виявляє, що порівняно з довоєнним 2021 р. спостерігається суттєве зростання громадського капіталу і певне падіння капіталу здоров'я та стійкості до стресу. Найбільша вразливість для соціального підприємництва пов'язана з потребою зростання рівня громадської активності, хоча цей показник загалом мав пошкваллення, але низьким залишається рівень взаємодії місцевої влади й громади. Слід зазначити, що масштабування соціального підприємництва в Україні є тривалим процесом, який важко спрогнозувати, що деякою мірою пояснюється децентралізованим характером процесів його розвитку. Зростання активності громадян, їх взаємодія та партнерство з владою дозволить вийти на новий рівень зміцнення громадянського суспільства в Україні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнення внутрішніх та зовнішніх причин активізації розвитку соціального підприємництва дозволяє визначити найбільш чутливі об'єкти управлінського впливу та механізми

публічного управління, орієнтовані на створення сприятливого середовища для цього виду підприємницької діяльності. Основними складовими такої підтримки є вдосконалення правового регулювання та адміністративних відносин у цій сфері, фінансова підтримка, урізноманітнення форм співробітництва, прямі замовлення спільних проєктів та надання грантів, цільові програми розвитку соціального підприємництва.

Результати дослідження підтверджують думку про перспективність розгляду соціального підприємництва у контексті розвитку громад як стійких та інклюзивних спільнот. Соціальні підприємства сприяють досягненню цілей сталого розвитку шляхом запровадження інноваційних підходів до вирішення соціальних, екологічних проблем, залучення місцевого населення до участі в процесах створення стійкого соціально-економічного середовища. Зазначене підтверджується зазначеними вище типами інновацій, які доступні соціальному підприємству в сучасних умовах.

Нові можливості для посилення взаємодії влади, бізнесу та неприбуткового сектору відкривають цифрові технології. Перспективним щодо цього видається створення цифрових платформ для обміну ідеями та досвідом розробки й реалізації проєктів, пошуку ресурсів. Такі ініціативи сприяють не лише розвитку соціального підприємства, але й створенню більш стійкого та інклюзивного суспільства.

Література.

1. *Красноруцький О.О., Гринь Є.Л., Власенко Т.А.* Науково-теоретичне обґрунтування сутності стратегічних змін на підприємстві. *Економічний вісник Університету*. 2018. Випуск 38. С. 53–63.
2. *Крюкова І.О.* Соціальні інновації як стратегічний напрям розвитку інноваційної діяльності в Україні та фінансовий механізм їх реалізації. *Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*. 2020. № 1-2. С. 15–22.
3. *Новик І.* Соціальне підприємництво: стан та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 45.
4. Рішення для перемоги: дослідники визначили індекс людського капіталу для відновлення України. URL: <https://rubryka.com/2023/10/17/indeks-lyudskogo-kapitalu/>.
5. *Смаглій К.* Зміни творить кожен із нас: соціальне підприємництво та стратегічна філантропія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 207 с.
6. *Смаль В., Кокоть В.* Що слід знати про соціальне підприємництво: посібник. Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», Київ. 2017. 58 с.
7. *Юрченко О.А., Свирида О.А.* Соціальні підприємства в Україні: стан та проблеми розвитку. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Випуск 3 (03). С. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-13>.
8. *Sarpozza C., Divella M.* Human capital and firms' innovation: evidence from emerging economies. *Economics of Innovation and New Technology*. 2018. № 28 (5). P. 1-17.
9. Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-en-main-report-global-innovation-index-2023-16th-edition.pdf>.

References.

1. *Krasnoruts'kyj, O.O., Hryn', Ye.L., Vlasenko, T.A.* (2018). «Scientific and theoretical substantiation of the essence of strategic changes at the enterprise». *Ekonomichnyj visnyk Universytetu*. Issue 38. pp. 53–63. DOI: <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2018-38-53-63>.
2. *Kriukova, I.O.* (2020). «Social innovations as a strategic direction for the development of innovative activities in Ukraine and a financial mechanism for their implementation». *Naukovo-vyrobnychyy zhurnal «Innovatsijna ekonomika»*. № 1-2. pp. 15–22. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2020.1-2.3>.
3. *Novyck, I.* (2022). «Social entrepreneurship: state and prospects». *Ekonomika ta suspil'stvo*. Issue 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-6>.
4. Rishennia dlia peremohy: doslidnyky vyznachyly indeks liuds'koho kapitalu dlia vidnovlennia Ukrainy. [Solutions for victory: researchers have identified a human capital index for the recovery of Ukraine]. Available at: <https://rubryka.com/2023/10/17/indeks-lyudskogo-kapitalu/>.
5. *Smahlij, K.* (2014). *Zminy tvoryt' kozhen iz nas: sotsial'ne pidpriemnytstvo ta stratehichna filantropiia*. [Each of us creates change: social entrepreneurship and strategic philanthropy]. Vydavnychyy dim «Kyievo-Mohylians'ka Akademiia». Kyiv.
6. *Smal', V., Kokot', V.* (2017). *Scho slid znaty pro sotsial'ne pidpriemnytstvo*. [What you should know about social entrepreneurship]. Proekt mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy «Partnerstvo dlia rozvytku mist». Kyiv. Available at: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Social_Entrepreneurship_-_Guide-WEB-1.pdf.

7. Yurchenko, O.A., Svyryda, O.A. (2022). «Social enterprises in Ukraine: state and problems of development». *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. Issue 3 (03). pp. 74–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-13>.
8. Cappelletti, C., Divella, M. (2018). «Human capital and firms' innovation: evidence from emerging economies». *Economics of Innovation and New Technology*. № 28 (5). pp. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.1080/10438599.2018.1557426>.
9. Global Innovation Index 2023. Innovation in the face of uncertainty. Available at: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-en-main-report-global-innovation-index-2023-16th-edition.pdf>.

Abstract.

Tarasenko T. Prospects for enhancing the development of social entrepreneurship in Ukraine.

In modern conditions, a significant share of social entrepreneurs whose activities are actively developing are looking for new ways to increase efficiency and external support. Given the excellent opportunities offered by social entrepreneurship, its long-term relevance is evident in today's world. The article aims to study the problems and prospects for activating the development of social entrepreneurship in Ukraine in modern conditions. The role of social entrepreneurship's development in Ukraine's economy is clarified, proving the feasibility of its further activation. Attention is paid to the internal and external reasons for the activation of the development of social entrepreneurship, which makes it possible to identify sensitive objects of influence in the construction of public management mechanisms. Public administration can support social enterprises through regulatory policies, financial support, and the creation of a favorable legislative environment for their activities. According to the study results, the key aspects are the improvement of the efficiency of the use of resources and the support of community development. Social enterprises can contribute to these goals through innovative approaches to solving social problems, involving the local population in development processes, and creating a sustainable socio-economic environment. The types of innovations available to social entrepreneurship in modern conditions are substantiated. It has been proven that developing social entrepreneurship can strengthen territorial communities and stimulate interaction between business, civil society, and the state in solving regional social problems. Mechanisms of interaction between social entrepreneurship and business are indicated, which help to stimulate innovation, community, and interaction between different branches of business, thereby contributing to the creation of significant social and economic benefits.

Keywords: social entrepreneurship, public administration mechanisms, community, development, activation, social and environmental issues, innovations.

Стаття надійшла до редакції 25.12.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Тарасенко Т.М. Перспективи активізації розвитку соціального підприємництва в Україні. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 1. С. 10-14.

Tarasenko T. Prospects for enhancing the development of social entrepreneurship in Ukraine. Actual problems of innovative economy and law. 2024. No. 1, pp. 10-14.

УДК: 338.43:631.1(477):351.74; JEL classification: F52, H55
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-1-3>

СИТНИК Григорій Петрович¹, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки, <https://orcid.org/0000-0002-3083-5733>
ТАРАН Євгеній Іванович¹, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри глобальної та національної безпеки, <https://orcid.org/0000-0002-1822-6978>

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Ситник Г.П., Таран Є.І. Державна політика щодо добробуту населення та продовольчої безпеки України у контексті її конкурентоспроможності: теоретичний аспект.

Стаття присвячена аналізу залежності добробуту населення та продовольчої безпеки в Україні в контексті повоєнної реконструкції та конкурентоспроможності, а також ризиків та обмежень державної політики. У статті вперше поєднано три концепції: «добробут населення», «продовольча безпека», «конкурентоспроможність держави». Автори використали різні теоретичні та практичні підходи, критерії, показники та методи, які відображають різні аспекти та проблеми добробуту населення та конкурентоспроможності держави. Автори врахували також міжнародні стандарти та рекомендації, а також специфіку національних умов і потреб. Добробут населення, продовольча безпека та конкурентоспроможність держави залежать одне від одного, але не є лінійною та однозначною залежністю. Існують різні чинники, які впливають на цю залежність, такі як контекст, цінності, інтереси, стратегії та політики. Повоєнна реконструкція та конкурентоспроможність держави створюють нові виклики та загрози для добробуту населення та продовольчої безпеки в Україні, такі як нерівномірний розподіл ресурсів, благ, можливостей і впливу між різними групами населення, особливо вразливими та маргіналізованими, негативний вплив на довкілля, яке є важливим чинником добробуту населення, зниження якості життя, здоров'я, безпеки та щастя населення. Автори запропонували вдосколювати державну політику на основі стратегії, яка б враховувала інтереси та потреби різних груп населення, а також збереження та поліпшення довкілля. Така стратегія має бути заснована на принципах гарантованого мінімального рівня добробуту, забезпечення рівних можливостей, підвищення якості життя, зміцнення соціальної згуртованості, зміцнення соціальної безпеки, захисту, відповідальності та інтеграції. На думку автора, запобігти та подолати ризики та обмеження державної політики щодо добробуту населення в Україні можуть проведення адміністративної, економічної, демографічної, соціальної, політичної, оборонної, екологічної та культурної реформ. Результати цього дослідження можуть бути використані для планування, реалізації, моніторингу та оцінювання державної політики щодо добробуту населення та конкурентоспроможності держави в Україні, а також для співпраці з міжнародними партнерами та громадськістю. Автори закликають до подальшого дослідження цих питань, зокрема з використанням нових даних, методів та інструментів.

Ключові слова: державна політика, продовольча безпека, добробут, населення, Україна, стратегія, наукові засади, пріоритети, виклики, повоєнна реконструкція, конкурентоспроможність, держава.

¹Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби, Київський національний університет імені Тараса Шевченка